

**AHMET HAMDİ TANPINAR’IN ŞİİRLERİNDE
KAFİYE UNSURLARI**

**THE ELEMENTS OF RHYME IN THE
POEMS OF A. HAMDİ TANPINAR**

Burçin ASNA*

Özet

Bu çalışmanın amacı Ahmet Hamdi Tanpınar’ın “Bütün Şiirleri” adlı eserinde örneklenen kafiye türlerini tespit ederek A. Hamdi Tanpınar’ın şiirlerinde ses zenginliğini sağlamak amacıyla hangi tür kafiyeleri seçtiğini tespit etmektir. Çalışmamızda şairin, şiirlerinde kafiye türlerini hangi sıklıkla kullandığı istatistiki verilere dayalı olarak tespit edilmeye çalışılacaktır.

Tanpınar, ilk şiirlerini hece ölçüsü ile yazmış olup ancak daha sonra şiirlerindeki biçimsel farklılıklar serbest nazma dönüşmüştür. Bu mükemmeliyetçi tavır onun şiirinde kuruşuz şiir anlayışının doğmasına neden olmuştur. Tanpınar’ın şiirlerindeki ses zenginliği kafiyelere dayanmakta ve şair bilinçli olarak kafiye türlerine şiirinde yer vermiştir. Böylece Ahmet Hamdi Tanpınar’ın şiirleri, kafiye türlerine yaslanan estetik bir dile dönüşmüştür.

Anahtar Sözcükler: Şiir, Kafiye, Ölçü

Abstract

The aim of this study is to identify the types of rhyme seen in Ahmet Hamdi Tanpınar’s book called “All Poems”. To ensure the richness of sound in his poems, which type of rhyme was chosen by A. Hamdi Tanpınar and how he used this types of rhyme in his poems was explained based on statistical data.

Tanpınar wrote his first poems with syllabic but later the stylistic differences in his poems turned to free verse. This perfectionist attitude in his poetry led to the emergence of perfect understanding of poetry. The richness of sound in Tanpınar’s poems was based on rhyme and poet has consciously used rhyme types in his poems. Thus the poems of Ahmet Hamdi Tanpınar turned into an aesthetic language leaning on rhyme.

Keywords: Poem, Rhyme, Measure

* Öğr. Gör. Muş Alparslan Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Kürt Dili ve Edebiyatı Bölümü, Muş. burcinasna@gmail.com

“Bu eski şairlerin büyük tarafları, bilerek veya bilmeyerek kendilerini sese emanet etmeleridir; bütün o oyunlar, mazmunlar hepsi bu sesi yüklenen, taşıyan vasıtalaradır.”

(A. H. TANPINAR)

GİRİŞ

Her gerçek şair, “ses”in peşinden gider. Şair için dil, bir anlam unsuru olduğu kadar âhenk unsurudur. “...Verlaine gibi, şiirde âhengi, birinci dereceye yükseltmek istememek bile, ona, hiç olmazsa mâna kadar yer vermek mecburiyetindeyiz.”¹ Çünkü şiir, anlam yönü ne derece önemli olursa olsun, dilin mûsikî imkânlarının iyi kullanılmasından doğar. Bu sebeple de şiiri oluşturan en önemli yapılardan birisi de “âhenk unsurları”dır².

Şiir, müzikal bir yapı üzerine tesis edilirken bu yapıyı oluşturan ses tekrarları ve kafiyeler bilinçli seçilerek oluşturulmuş müzikal bir metindir. Şair, âhenk unsurlarını seçerken vezin, kafiye, aliterasyon, armoni.. (vb.) şekli unsurlara dikkat ederek şiirini yazmak zorundadır. Tanpınar’ın şiirinde yer alan bu ses unsurları onun şiirinin şekli yapısını oluşturan en önemli yapı taşlarıdır.

Bu çalışmaya konu olan Tanpınar’ın “Bütün Şiirleri”³ adlı eseri üzerine herhangi bir biçim çalışması yapılmadığı için Tanpınar’ın şiirlerinin iskeletini oluşturan şekil unsurlardan “kafiye”yi konu olarak seçtik. Şiirlerindeki şekli yapı, istatistikî verilere dayalı olarak makalemizde incelenmiştir.

Tanpınar’ın şiirlerindeki kafiye örgüsünü incelediğimiz bu çalışmada öncelikle kafiyenin tanımını yapmamız gerekmektedir. Kafiye ile ilgili birçok tanım yapılmıştır. İncelenen şiirlerde yer alan kafiye türleri tablo olarak örneklendirilmiştir. Daha sonra şiirlerinde yer alan tam kafiye ve zengin kafiyeye dayalı şekli yapı istatistikî verilere dayalı olarak incelenmiştir. Şiirlerinden birer örneğin seçilerek kafiye türlerini, redifleri alt başlıklar halinde şiirleri incelenmiştir.

Tanpınar’ın şiirlerinde örneklenen ses tekrarları, istatistikî verilere dayalı olarak incelenmiştir. Tanpınar, şiirinde en çok kelime tekrarlarına başvurarak ses zenginliği yaratma çabası içinde olmuştur. Mısra tekrarları ve nakaratın şiirlerinde az yer alışı Tanpınar’ın bu tekrarlara pek itibar etmediğini göstermektedir. Bunu şiirlerinde birbirine çok yakın oranda kullandığı tam kafiye ve zengin kafiye örneklerinde görmekteyiz. Ayrıca atasözü, deyim ve deyişlerden yararlanmamış ve kendi şiir dünyasını oluştururken kendisini tanıttak olan sözcükleri bilinçli olarak kullanmıştır. Rüya- musiki ekseninde yer alan bu kelimeler, onun şiirinin temel dokusunu oluşturmaktadır. Bu durum onun şiirinde ayrı bir

1 Mehmet Kaplan, *Tevfik Fikret ve Şiiri*, Türkiye Yayınevi, İstanbul-1946, s.149.

2 Doğan Aksan, *Şiir Dili ve Türk Şiir Dili*, Ankara, s. 233.

3 Ahmet Hamdi Tanpınar, *Bütün Şiirleri*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2012.

imaj çalışması yapılması gerektiğini ortaya çıkarmaktadır.

Bizim bu çalışmamız ahenk çalışması olduğu için daha çok ses özellikleri bakımından Tanpınar'ın şiirinin değerini ortaya çıkarması bakımından önemlidir. Bu düşünceden hareketle Tanpınar'ın şiirlerindeki şekilsel zenginlik, makalemizde “kafiye örgüsü” başlığı altında incelenmiştir.

KAFİYE

Kafiye, şiirde mısra sonundaki ses benzerliği olarak tanımlanmıştır. Kafiye'nin şiir boyunca belirli aralıklarla tekrar edilmesi bir ahenk oluşturmaktadır. Bizde makalemizde A. Hamdi Tanpınar'ın şiirlerinde kafiye unsuru üzerinden şiirindeki biçimsel yapıyı açıklamaya çalıştık. Bu biçim çalışmasını Mehmet Kaplan'ın ifadesiyle örneklersek: “Son seslenen ünlüyle beraber iki ya da daha çok ses grubunun eşliği...”⁴ olarak tanımlamıştır. Biz eser incelememizde kafiyeyi ahengi oluşturan unsurlardan biri olarak değerlendirdiğimiz için M. Kaplan'ın ifadesini daha çok önemsiyoruz. Batılı araştırmacılardan R. Wellek' in şu ifadesi, incelememize farklı bir tanımlama getirmiştir. Ona göre : “Kafiye, son derece karmaşık bir fenomendir. Onun sadece ses uyumunu ilgilendiren işlevi vardır. Ahenk, seslerin tekrar edilmesiyle ortaya çıkar. Kafiye'nin sesle ilgili yanı temel teşkil etse de, bunun kafiye'nin ancak bir yüzünü gösterdiği açıktır. Estetik açıdan kafiye'nin en önemli görevi, şiirde dizinin sona erdiğini haber vermek ve şiirdeki dizelerin düzenini sağlamaktır. Ancak en önemlisi, kafiye'nin anlamı olması sebebiyle şiirin tüm içeriğiyle derinden ilişkili olmasıdır. Kelimeler kafiye sayesinde bir araya gelir, bağlanır veya birbirleriyle tezat oluştururlar.”⁵ Kafiye, şiirde tekrarlanan seslerden oluştuğu için ahengi sağlayan en önemli biçimsel unsurdur.

Kafiye, şiirde yer alan diğer kelimelerin ses ve anlam değerleri ile uyum içinde olduğu zaman etkileyici ve bütünlük taşıyan bir nitelik kazanır. Şiirle mısraların ritmik düzenlemesine izin veren ve onu teşvik eden kafiyedir. Tanpınar, şiirlerinde kafiyeyi tüm şiirlerinde kullanmıştır. Bazen uzak ses benzerlikleriyle yetinmesine rağmen esas olarak şuur ve disiplinli bir kafiye sistemi oluşturduğu rahatlıkla söylenebilir. Şiire has bir ahenk vücuda getirmek için başvurulan bir yol olarak” kafiye” Tanpınar'ın şiirinde çok önemli bir yere sahiptir. İster üç adet dörtlükten oluşan koşma tipi şiirlere bakalım, ister mesnevi tarzıyla yazılan uzun şiirlere bakalım Tanpınar için kafiye şiirini oluşturduğu en önemli şekli unsurlardan birisidir.

Şiirlerinde ritim unsuru olarak kullandığı kafiye, ses mimarisinin önemli bir unsurudur. Bu şekilsel yapı ses tekrarını, belli harf yinelemelerini beraberinde getirdiği için seslerin yinelenmesiyle oluşan bir ahengi oluşturmaktadır. Bu durum bizleri şiirlerinde hangi kafiye türlerinden yararlanarak bu ses organizasyonunu gerçekleştirmişti sorusuna

4 Mehmet Kaplan , “Kafiye” , *T. Fikret*, Dergâh Yayınları, 4. Baskı, İstanbul, 1995, s. 219.

5 Rene Wellek, *Theory of Literature*, Harvest Book Brace and Company, 4. Baskı, New York, 1956, s. 148.

götmektedir. Bu çalışma kafiyeyi oluşturan sözcüklerin ses özelliklerini ve anlamsal açıdan eserle olan uyumunu açıklamaktadır. Tanpınar şiirini kafiyeye yaslamış şiirlerindeki ses ve anlam ilişkisini bu ses organizasyonu ile ifade etmiştir.

Tanpınar, şiirlerinde kafiyeyi düzenleyici bir unsur olarak kullanmıştır. Ona hak ettiği önemi vermiş ve kafiyeyi şiirlerinde yaygın olarak kullanmıştır. Bu düşüncesini şekli yapıya dayandırarak kafiyenin sağlamlık derecesi ile şiirin anlamsal kuvvetliliği arasında bir bağ kurmuştur. Onun şiirindeki sağlam kafiye örgüsü düşünce ve anlam yoluyla şiirinde oluşturduğu mükemmelliğe örnektir.

Tanpınar şiirin toplu, düzenli bir şekilde yazılabileceğine inanmaktadır. Tekniği ve disiplini şiirinde başarıyla kullanmıştır. Tanpınar, iç dünyasındaki karmaşık duyguları bir düzene sokmayı amaçlamaktadır. Bu kopukluk kafiyelerin birbiriyle olan uyumuyla şiirde aşılıma çalışılmıştır. En çok dörtlüklerle kurulu nazım şekillerini tercih eden şairimiz üçlüklerden oluşan nazım şeklini de kullanmıştır. Ayrıca çapraz kafiye sistemine bağlı nazım şekillerini yaygın olarak kullanmıştır. Kimi şiirlerinde ise sarmal ve düz kafiye şekilleri de yer almaktadır. Bunların dışında Tanpınar'ın serbest nazımla yazılmış şiirleri de mevcuttur. Tanpınar'ın şiirlerinde yaygın olarak kullandığı yarım kafiye ile sağlanmış ses benzerliklerinin olduğunu değerlendirdik. Şiirlerindeki kafiye örgüsünü gösteren grafikte mısraların daha çok şekil bütünselliğine dayandığını görmekteyiz. Tanpınar'ın ayrıntılı olarak incelenen şiirlerinde kafiye örgüsünü gösteren tabloda çapraz kafiyenin en fazla tercih edildiği ve kafiye türlerinin çoğunun isim ve sıfat-fiil oluşu dikkat çekicidir.

Tanpınar'ın şiirlerinde hareketli fiiller çok azdır. (Sezmek, Yazmak v.s.) Bu durumu daha çok rüya, musiki eksenindeki soyut algılara bağlamaktayız. Tanpınar, kafiye türlerini şiirinde kullanırken geniş bir zamana yayılan bir durgunluğu, hareketsizliği yaratmak istemektedir. Tanpınar, romanına ad olarak koyduğu ve her zaman aradığı geniş bir zamana yayılan huzurdur. Bu düşünceden hareketle Tanpınar, kafiyelerini seçerken bu hareketsizliği, durgunluğu veren, kelimelerin beraberinde taşıdıkları anlam zenginliğinin peşinde olmuştur. Bu onun şiirinde nasıl bir ses aradığını da gösteren güzel bir ilintidir. “Saf Şiir” anlayışına bağlı kalarak duyulmak üzere vücut bulmuş bir şiirin peşindedir.⁶ Kafiyede aradığı bir anlam zenginliğidir ve bu zenginliği şiirinde ses olarak kullanmıştır.

6 Ali İhsan Kolcu, *Zamana Düşen Çılgılık*, Akçağ Yay., İstanbul 2002.

Tablo 1: Bütün Şiirlerinde kafiye Örgüsü

		Yüzde Değerler
Koşma Tipi (abab/ccb), (xbab-cccb), (aaab/cccb)	3	%4
Çapraz (abab/cdcd)	30	%37
Düz (aabb/ccdd)	17	%20
Sarmal (abba/cddc)	6	%7
(ababcdc), (ababa/cdcdc/efefe), (aba/bcb/cdc) (ababbabbab), (abb/acc/ccc)	17	%20
Sone	3	%4
Serbest	6	%10
Toplam	82	%100

Yukarıdaki grafikten anlaşılacağı üzere Tanpınar, şiirinde şiirin derli toplu bir şekil içinde üretilebileceğine inanmaktadır. Şairin iç dünyasında karmakarışık ve soyut olabilecek bir dünyanın duygulanımını bir düzene sokmaya ve oradan mükemmel şekli bir yapı kurmaya çabalamaktadır. Tanpınar şiirdeki estetik dilin ancak ve ancak vezin ve kafiye ile sağlanabileceğini savunmaktadır. Tanpınar, en çok dörtlüklerden kurulu nazım şekillerini tercih etmektedir. Ancak 6 kadar şiirini üçlüklerle yazmıştır ve bu durum şiirinde yüzde olarak %7 gibi bir orana karşılık gelmektedir. Tanpınar, şiirlerinin büyük çoğunluğunu çapraz kafiye sistemine bağlı nazım şekline göre düzenlemiştir. Bu sayı 30 kadardır ve yüzde olarak %37'dir. Şiirlerindeki düz kafiyenin sayısı da sayısal olarak 17'dir ve yüzde olarak oranı %20'ye karşılık gelmektedir. Bu sıralamada 17 şiirin karışık vezin kalıplarının kullanılarak örneklendiğini ve yüzde olarak büyük bir oran oluşturduğunu görmekteyiz. Bu şiirlerin yüzde olarak oranı ise %20'dir. Bu şiirlerinin dışında Tanpınar, karışık vezin kalıplarının bir arada kullanıldığı şiirler için daha sonra ayrı bir zaman ayırarak bu şiirleri üzerinde çalışmış ve onları ayırıp üzerinde daha fazla uğraşarak şiirin kendi vezin kalıbını yaratmak istemiş ama bu olmamıştır. Çünkü kendi hatıralarında da ifade ettiği Tanpınar bu şiirler üzerinde yapmak istediği çalışmayı yapamamış ve bu şiirleri bir daha inceleyememiş ve bu karışık şekli yapı içinde bırakmıştır. Tanpınar'ın Halk şiir geleneğinden yararlanarak yazdığı koşmaların sayısı ise 3'tür. Daha sonrada deneyeceği özellikle Yunan edebiyatından etkilenerek "sone" türünde şiirler yazmıştır. Bu şiirlerin sayısı 3'tür ve üçlüklerden oluşmaktadır. Tanpınar'ın özellikle üçlüklerden oluşan şiirlerinde farklı kalıpları kullanılmış ve birbirinden farklı kafiye örgüsüyle şekli unsurları sıralanmış ve şiirine uygulamıştır.

Tanpınar, sabit şekillerine bağlı kalmıştır. Ancak altı şiirinde serbest nazmı denemiştir. Bunlar "Zaman Kırıntıları"(s.71) "Avare İlhamlar" (s.78),"Üst üste" (s.81), Son Yağma"(s.82), "Başımız Üstünde Bir Bulutun " (s.83), "Altın Güzeldir " (s.84)adlarını taşımaktadır. Tanpınar, serbest nazma 1924 yılında başlamış, "Zaman Kırıntıları" adlı

şairini zamanı bütün yönleriyle nasıl algıladığını ifade eden ve “an”da yaşanabilecek bir zamansızlığın resmini çizmeye çalışıp şiirlerine bu kavramı yansıtmıştır. Tanpınar’ın serbest nazımdaki başarısı onun şiirde bitip tükenmeyen arayışlarını da örneklemektedir. Ondaki bu arayış şiirlerindeki serbest nazma dayalı başarısıyla da tescillenmiştir. Ondaki “mükemmeliyet” fikri onun bu başarısının en önemli dinamik noktasıdır. Özellikle “Zaman Kırıntıları” şiiri Tanpınar’ın şiirdeki zirvelerinden biridir. Üzerinde bir daha şekli bir çalışma yapmayacağı bu şiirlerinde ayrı bir duygulanım görülmektedir. Bu durum ses ile anlamın nasıl birbiriyle örtüşmesi gerektiğini bizlere göstermektedir.

Onun şiirlerinde vezin ve kâfiye anlamla birlikte vücut bulmaktadır. Tanpınar’ın şiiri, kâfiyenin tesadüflerine terk edilen bir şiir anlayışından uzaktır. Hem esasen kâfiyelerinin daha çok isim ve sıfat-fiil oluşu da bunu göstermektedir. Heceyle yazılmış 30 şiirinde çarpaz kafiye sistemi kullanılmıştır. Altı şiirinde de sarma kafiye denemiştir. Tanpınar’ın bağlı bulunduğu şiir anlayışı bilindiği gibi içinde sosyal ve siyasi olayların bulunmadığı, daha çok ferdi konuların oluşturduğu temalar etrafında dönen “Saf Şiir” anlayışıdır. O, şiiri sadece şiirsel unsurların barındığı bir edebi alan olarak kabul etmektedir. Şiirlerinde estetik ön plandadır. Şiirlerinde hece sayısının denkliliğinden çok kelimelerin ses değerine dayanan bir sistem kurmak istemiştir. Bu bakımdan onda en küçük birim hece değil kelimedir. Tanpınar, kelimenin bir ya da birkaç heceden oluşan ses kıymetinin çağrıştıracığı zenginliğin peşine düşmüştür.

Tanpınar’ın şiirinde hep eleştirildiği bir husus da Yahya Kemal üslûbunun taklitçisi olmamaya özen gösterdiğiidir.⁷ Şiirlerinde sırf bu etkilenmişliğin önünü kesmek için uzun bir dönem özellikle tarihi konularla ilgili şiirler yazmamaya özen göstermiştir. Bu konuda bağımsız bir kişilik ortaya koymuştur. Onun şiirinde vezin ve kafiye şekil olarak yer değiştirdiği için bir iç unsur olarak şiirde şekli güzellik olarak devam etmektedir. Bunlar şiirde görülmeyen fakat hissedilen hususiyetler haline gelmiştir. Tanpınar’a göre vezin ve kâfiyenin görünüşte ölümüne aldanmamalı ve şekli mükemmelliğin her zaman şairin yaratmak zorunda olduğu bir yapı olduğunu savunmuştur.

Tanpınar, kâfiyelerde genellikle isim, partisip ve gerundiumları kullanmaktadır. Onun kâfiyelerinde fiillere az yer verilmekte ve hareketli fiiller pek yoktur. Tanpınar, sezmek, yüzmek gibi hareketsizlik bildiren fiilleri tercih etmektedir. Bu onun şiirde nasıl bir şiir aradığını gösteren en önemli ayrıntılardır. Bu açıdan A. Haşim’le aynı görüşleri paylaşmaktadır. Bu düşüncelerinden kâfiyede aradığı şey sadece aynı seslerden oluşmuş bir ahenk zenginliği değil aynı zamanda bir anlam zenginliğidir de. Bu bakımdan hecelerin kâfiyenin sürüklediği ses ve anlam zenginliğini önemsemez. Tanpınar şekle inanan ve bu biçimsel yapıyı şiirde oluştururken kendini bulduğunu ifade etmektedir.

Tanpınar, kâfiyeyi bütünüün ayrılmaz bir parçası olarak görmektedir. Bu açıdan Hece-
7 Tahir Abacı, *Yahya Kemal ve Tanpınar’da Müzik*, Pan Yay., İstanbul 2000, s.145.

ciler' den ve kafiyeyi geleneksel tarzda bir zenginlik olarak kullanan şairlerden ayrılmaktadır. Tanpınar, şiirde aradığı form anlayışını da şöyle ifade etmektedir : “Güç ve nadir kafiye, tedailerimizin seyrine mesut ve yakışır bin yol açar; vezin çıkardığı müşkülâtları bizi tesadüflerin gecesini zorlamaya mecbur eder. Şekil, lisan denen kaosu içinde, varmamız lazım gelen mükemmeliyetin hudutlarını çizer, dolduracağımız boşlukları gösterir.”⁸

Tanpınar'ın şiirinde her insanın kendini bulduğu ve şiirine kattığı yeni kafiyeler ve rediflerle çok güzel bir musiki yarattığı edebiyat araştırmacılarının ortak fikridir. Şairiyle özdeşleşen redifler vardır. Tanpınar'dan örnek vermek gerekirse: “Hicret” şiirinde mısra tekrarı “mermiler altında geçerek suyu” mısrası, şiirde mısra redifi olarak kullanılmıştır. Şairlerin tercih ettikleri bazı redifler mizaçlarına ve yaşadıkları devrin toplum psikolojisine dair ipuçları içermektedir. Aynı zamanda bu kelimeler, zamanının kelime seçimi ve musiki keyfi hakkında bizlere önemli ipuçları vermektedir. Tanpınar, fikir ve hayallerinden çoğunu müzikal bir tat veren kafiye ve redife yaslamaktadır. Elbette kelime seviyesinde olsa bile bütün rediflere bu görevleri yüklemek imkânsızdır. Çünkü yardımcı fiillerin redif olarak kullanıldığı şiirlerde kafiye daha fonksiyoneldir.

2. KAFİYE ÖRGÜSÜ

Kafiye dizilişlerini düz, çapraz ve sarma olarak tasnif etmek genel kabul görmüş bir tavidir. Fakat biz bu kafiye çeşitleriyle beraber ‘Koşma Tipi’, ‘Mesnevi Tipi’, ‘Sone Tipi’ gibi alt başlıkları da Tanpınar'ın şiirinde önemli ölçüde yer buldukları için bu şiir türleri de çalışmamızda örneklenmiştir. Yine şairin yukarıda adı geçen kafiye çeşitlerinden başka bu çeşitlerin deformasyonu ile elde edilmiş değişik tip kafiyeleri ve nevi şahsına münhasır kimi özel tipte kafiye örgüleri de şiirinde örneklenmiştir. Tanpınar'ın incelediğimiz şiirlerinde genellikle “çapraz “kafiye” tipi kafiye örgüsünü ile düz kafiyeyi kullanmıştır. Bu durum ancak çokça söz açtığımız halk edebiyatı geleneğine yaslanmakla açıklanabilir. Tanpınar'ın 82 şiiri içeren bu bölümde ağırlık toplam otuz şiirle çapraz tipi kafiye örgüsüdür. Ardından 17 örnekle düz kafiye gelmektedir. Sarma 6 defa, sarma kafiyenin ardından üçer defa olmak üzere koşma ve sonenin şiirlerinde kafiye örgüsü olarak kullanıldığını tespit ettik. Fakat esas ilginç olan şairin çok sayıda değişik tipte kafiyeler kullanmış olmasıdır. Bunlardan en dikkat çekici olanı üçer mısralardan oluşan ama sone tipi şekli yapıya uymayan şiirleridir. Bu şiirleri şairin kendi üslûbunda yarattığı şiir örnekleri olarak sınıflandırdık. Bu örnekler az veya çok başka kafiye örgülerine benzeyen ve/veya bu kafiye örgülerinin bozulmasıyla elde edilmiş şiir örnekleri olarak tanımlanmıştır.

Tanpınar, şiirinde ritmik dokuya en çok tesir eden ve şairi biteviyelikten kurtaran örneklere başka şiirlerde de rastlanmaktadır. Bunlardan ilki “Her Şey Yerli Yerinde” adlı şiirdir. Şairin güçlü bir sesle söylediği bu şiirin gerçekten etkileyici bir söyleyişi vardır. Şiirde kafiye örgüsü olarak sarma kafiye sistemine bağlı nazım şeklini incelerken şiirde

8 Ahmet Hamdi Tanpınar, Şiire Dair Edebiyat Üzerine Makaleler, (Haz.) Zeynep Kerman, Dergâh Yayınları, 5. Baskı, İstanbul, Eylül 1998, s.26.

istikrarlı bir kafiye sistemi çekmektedir. “Her Şey Yerli Yerinde” gibi çok az sayıdaki şiirlerinde sarma kafiye sistemine bağlı nazım şekline yer vermiştir. Kimi şiirlerinde çapraz, sarma, düz kafiye sistemini karışık olarak yazdığı şiirleri vardır.

HER ŞEY YERLİ YERİNDE

..... başında servia
..... uzaklarda durmadanb
.....bir uykudanb
..... sarmış evia

.....bardakc
.....dalların arasındand
.....bakıyor zamand
.....yerde .yaprak yaprak c
.....senin uyuduğunue
.....kuytu ve serinf
.....kirpiklerinf
.....öğle sonue

.....güllerg
.....tepesindeh

.....eşyaya sinerg
.....dolap uzaklarda ı
.....gıcırıyor durmadanj
.....maceramızdanı
.....uçuşuyor rüzgârdaj

Görüldüğü gibi şiir hep benzer seslerin kullanılması suretiyle bir ahenk yaratma esasına dayanmaktadır. Fakat şair uzun ve arayışlarla heceye yeni söyleyiş kolaylıkları sağlamaya yönelik çabalarla örülü şiir serüveninde kafiye oluşturduğu sesler konusunda hep aynı ısrarı göstermemiştir. Bazen gevşek kafiye yapılarıyla yetindiği gibi bazen da uzak ses benzerliklerini yeterli görmüştür. Ses, anlamın oluşmasında ve belirmesinde herhangi bir görev üstlenmiyorsa, şiirin kuruluşunda da ciddi bir ağırlığa sahip olamamaktadır.

Bu düşünceden hareketle şiir için ciddi bir görev üstlenmek üzere ‘sesin’ şiirin genel dokusuna nüfuz edecek biçimde kullanılmasında kafiye büyük görev düşmektedir. Aşağıdaki şiir örneklerinden de görüleceği üzere daha çok zengin ve tam kafiyenin kul-

lanıldığı şiir örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Makalemizde tespit ettiğimiz ses kafiye türlerinden en çok tam ve zengin kafiyeyi tercih etmektedir. Tanpınar çok sesli benzerlikleri tercih ettiği için tek başına rediflere de ve şiirlerindeki örneklerle redifleri genellikle yardımcı unsur olarak kullanmıştır.

NE İÇİNDEYİM ZAMANIN

Zaman/n, -an'iar T.K.

-ın'lar Redif.

-ış'lar Sarmaşık -şık'lar Z.K. ,

- z'ier Y.K.

Sezmekteyim, -mekteyim'ler Redif

Yüzmekteyim,

Dışında;T.K-ında'lar Redif

Akışında

Rengiyle -le'ler T.K.,

-il'ler T.K. Bile

Öğüten -en'ler T.K

Değirmen;

Şekil,

Değil-il T. K

Ermiş-iş'ler T.K.

Derviş

Yukarıdaki şiirde kalınla yazılan ve kafiye örneğini oluşturan mısra sonları, tam kafiye+redif olarak görülmekle beraber aslında çok daha ses benzerliğine sahiptir. Bu gibi şiirlerle Tanpınar'ın şiirlerinde oldukça fazla karşılaşmaktayız. Tanpınar'ın kafiye türü olarak daha çok tam ve zengin kafiyeyi seçmiş olduğunu daha önce de belirtmiştik. Bu şiirde de tam ve zengin kafiyenin fazlaca görüldüğü bir şiirdir. Kafiye+redif kullanımım da görmekteyiz.

Tanpınar'ın şiirlerinde esas yapı hece değil de kelime üzerine örülüdür. Kelimelerin beraberinde taşıdığı alansal zenginliklerin çağrışımının peşinde olan Tanpınar mısra sonlarında isim ve sıfatları kullanarak şiirinde kendi üslûbunun vazgeçilmez unsurları olan benzer kelimeleri de bu şiirde kullanmıştır. Tanpınar mısra sonlarında kafiyeyi kelime üzerinde ahenk yaratarak sağlamaktadır. Ayrıca Tanpınar'ın aynı olmayan fakat benzer seslerle şiirde kafiye oluşturduğunu görmekteyiz.

Tanpınar'ın incelediğimiz şiirlerinde müzikaliteye önem verdiğini görmekteyiz. Şi-

irlerinde kulağa önem veren bir kafiye anlayışı hâkimdir. Zengin ses benzerliklerinden ve tekrarlardan sıkça yararlandığını söyleyebiliriz. “Ne İçindeyim Zamanın” şiiri Tanpınar’ın üzerine en çok konuşulan, düşünülen, tartışılan şiiridir.⁹ Bu şiirin anlamsal derinliği yönüyle farklı boyutlarda ele alınabilecek ayrı bir gerçekliği vardır. Bu şiirin yorumunda bu kadar farklı düşünceler ortaya çıkarken şiirdeki ses zenginliğini yaratan kafiye kullanımının belli kelimeler üzerinde yaratılması Tanpınar’ın şiir evrenine götüreceği gizli anahtarlar olduğu için bu kelimeleri çok yönlü anlamsal görevlerini de sese dayalı olarak oluşturulduğunu unutmamak gerekmektedir.

3. KAFİYE ÇEŞİDİ

Tanpınar, şiirin şeklen güzel olmasının ilk şartı olarak mana derinliğini veren kelimelerin beraberinde taşıdığı anlam zenginliğini şiirde disiplinize edilerek çizilebilecek soyut tabloyla verilebileceğini savunmaktadır. Ve şiirin imaj zenginliğini verecek bir yapıda kelimeleri nerde nasıl kullanacağını iyi bilerek şiirde yaratılacak ses zenginliğinin şiirin en önemli kıymeti olduğunu ancak şiirin kendi edasıyla insanlara hissettirebileceği dünyaları bu ses zenginliğiyle sunabileceğini ifade etmiştir. Onun bu düşüncesini incelediğimiz şiirlerde de rahatlıkla görmekteyiz.

Tanpınar’ın şiirlerinde kullanılan kafiye türlerini ağırlıkta tam kafiye ve zengin kafiye olduğunu ve bu kafiye türlerinin yazdığı şiirlerde birbirlerine çok yakın oranda şiirde yer aldığını değerlendirdik. Aşağıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere bütün kafiye çeşitlerini kullanmakla beraber kelimenin kendi beraberinde taşıdığı anlam zenginliğini yaratan kelimelerle kafiye yapmaya özen göstermiştir. Dolayısıyla bu anlam zenginliğini sunan kelimeler daha çok mısra sonlarında tam kafiye ve zengin kafiyenin kullanıldığı kelimelerdir. Tam kafiyenin yüzde olarak değeri %36, yarım kafiyenin değeri %36’dır. Sayısal olarak birbirine yakın olan bu kafiye çeşitleri onun şiirinde yaratmak anlam zenginliğini kelimelerin bir bir incelenerek nerede nasıl kullanıldığını saptayarak şiirde kafiye zenginliğini de bir ses zenginliği olarak yaratmış ve şiirdeki anlam derinliği ile paralellik kurmuştur.

Tanpınar’ın çok sesli benzerlikleri kullanmayı tercih ederken tek başına rediflere de itibar etmemiştir. Tablodan da anlaşılacağı gibi redifleri kafiyelerin yanında kullanmıştır. Bu incelenen şiirlerde kafiyeyi oluşturan mısralar yoğunluğuna ses benzerliklerine sahiptir. Tanpınar’ın şiirlerindeki ses zenginliği bütün ahenk unsurlarının bir bütün içerisinde birbiriyle olan bağları güçlü şiirde şekli unsur yarattığını ve bunun sonucunda ahengin oluştuğunu görmekteyiz. Kafiyeye mana arasında bu şekilde bir münasebet tesis edilmiş ve şiirde müzikaliteyi musiki ile mananın bir arada uyumu ile çıkabileceğini göstererek şiirindeki kafiye zenginliği de görmek mümkündür.

9 Oğuz Demiralp, *Kutup Noktası*, YKY Yay., İstanbul 2001, s.98.

Tablo 2: Kafiyelerin Kafiye Çeşidinin Tasnifini Gösterir Tablo

Kafiye Çeşitleri	Sayı	Yüzelik Dilimi
Tam Kafiye	235	%36
Yarım Kafiye	122	%19
Zengin Kafiye	232	%36
Redif	61	%9
Toplam *	650	%100

Bu tabloda da görüldüğü gibi görüldüğü gibi 235 defa tam kafiye (%36) , 122 defa yarım kafiye (%19), 232 defa zengin kafiye; (%36), 61 defa rediflerle(%9) olarak şiirinde yer alır. Bu şair grafikten de anlaşıldığı üzere şekli yapıya önem vermiştir. Kafiye ve vezinli söyleyişlere çok önem veren şairimiz anlam zenginliğini bu şekli yapılar üzerine oturtmuştur.

Hece ölçüsüyle ve serbest vezin ölçüsüyle şiir yazan ve bu çeşit bir ses zenginliğinin savunucusu olan şair beklenenin aksine şiirinde görüldüğü gibi zengin ve yarım kafiyeyle yetinmemiştir. Hemen bütün kafiye çeşitlerini kullanmada beraber ses yönünden güçlü ve birbiriyle yoğun bir biçimde sesleşen seslerden kafiye yapmaya özen göstermiştir. Bunun en açık göstergesi kullandığı toplam 650 kafiye içinde 235 tam kafiye (%36) defa ile zengin kafiyenin (%36) en çok kullanılan kafiyeler olmasıdır. Şair, kimi zaman tam kafiyeyle de yetinmemiş ve daha güçlü ses benzerliği için rediflere de başvurmuştur. Kullanılan tam kafiyelerin ve zengin kafiyelere 61 tanesinde yüzde olarak (%9) redif de kafiyeyle eşlik etmektedir. Halk edebiyatında sıkça başvurulan yarım kafiyeyle şair sadece %19 (toplam 122 adet) nispetinde yer vermiştir. Ancak bu konuya dair ilginç bir ayrıntı olarak şair yarım kafiyenin yarattığı sesteşliği yetersiz bulmuş olacak ki bu kafiyeyle kullandığı şiirlerinde uzak ses benzerlikleri olarak yarım kafiyenin şiirde ses unsuru olarak ahenk oluşturan şiirleri dikkat çekmektedir. (Ölümler şiiri v.b.) Tanpınar kafiyeyle şiirin vazgeçilmez bir parçası olarak algılar. Ve çok sesli benzerliklerden hoşlanır. Sadece rediflerin tekrarlanarak yaratılan ses benzerliğine fazla itibar etmemesi bundandır (toplam 61 defa, %9). Rediflerin kullanıldığı yerlerde de, redifin sadece ek olarak alınmamasına kelime veya kelime gruplarının redif olarak kullanılmasına özen gösterilmiştir.

Şiirde kalıpla yazılan ve kafiyeyle oluşturan mısra sonları yarım kafiye+redif olarak görülmekle beraber özenle seçilen bu kelimeler yarım kafiyenin yarattığı ses benzerliğinin sınırlarını zorlayarak şiire ses zenginliği katmıştır. Aslında yarım veya tam kafiye gibi görünüp aslında çok daha yoğun bir ses benzerliğine sahip çok sayıda mısraın varlığı, şairin kafiye konusunu içselleştirdiğini göstermektedir. Onun için kafiye oluşturmak sanki şiiri yazmanın yarısıdır. Bu biçimsel yapı Tanpınar'ın şiirinin omurgasını oluşturan en önemli ahenk unsurlarıdır.

4. REDİF

Tanpınar'ın bir ritim vasıtası olarak kullandığı kadar bir ahenk vasıtası olarak da kullandığı bir diğer şekil unsuru da rediftir. Redifler kafiyeye kabul edilmezler. Ancak kafiyeden sonra gelebilirler ve böylelikle benzeşen ses sayısını artırarak anlam yönünden görevlerini yerine getirirken daha uyumlu bir ses organizasyonunun kurulmasına da yardımcı olurlar. Tanpınar redifleri çok çeşitli biçimlerde kullanmıştır. Ancak redifin kafiyeye sayılmadığını belirtmemize rağmen Tanpınar'ın bazen mısra sonlarına yerleştirdiği rediflerle yetindiğini görüyoruz. Bu çok sınırlı sayıda şiirde (%4) gerçekleşen bir durum olsa da dikkate değer bir veridir.

Şiirlerinde kafiyeyi ahenk unsuru olarak kullanırken daha çok tam ve zengin kafiyeyi kullanmaktadır. Yüzde olarak birbirine çok yakın olan bu kafiye türleri Tanpınar'ın en çok kullanmış olduğu kafiye türleridir. Ama Tanpınar kafiye kullanımını sadece zengin ve tam kafiyeyi şiirinde kullanarak yaratmamaktadır. O redifi tek basma kullanmayarak zengin ve tam kafiyenin yanında yardımcı unsur olarak kullanmaktadır. Tanpınar'ın şiirlerinde mısra sonlarında yardımcı unsur olarak kullanılan redifler şiirin ahengine ayrı bir zenginlik katmaktadır. Onun şiirinde en küçük birim hece değil kelimedir. Kelimelerin beraberinde çağrışımların anlamsal zenginliğini önem veren Tanpınar sürekli şiirinde bu zenginliği yaratmak istemiştir. Tanpınar'ın şiirlerinde bir arayış olarak kendisini hissettiren bu şekli mükemmellikten redifler de payını almaktadır.

Mısra sonlarında belli kelimelerin sürekli tekrarıyla sağlanan bu sessel zenginlik anlam boyutuyla şiirde bir bütünsellik sağlar ve şiire bir ses unsuru olarak ayrı bir tat vermektedir. Tanpınar'ın kelimelerin tekrarına dayalı bu sessel zenginliği rediflerin mısra sonlarındaki yardımcı unsur görevinden hareketle redifleri kelime tekrarına dayalı olarak mısra sonlarında bir sessel zenginlik olarak sürekli şiirlerinde kullanmaktadır. Aşağıdaki şiirde de Tanpınar'ın nadiren kullandığı mısra redifine dayalı bir ahenk mevcuttur. Tanpınar'ın nadiren kullandığı mısra tekrarına dayalı örnekler az olmasına karşın şiirde kullanıldığı zaman ayrı bir zenginlik vermektedir.

HİCRET

A Mermiler altında geçerek suyu (Mısra Redifi)

b..... aile (-ile Z.K.)

A Mermiler altında geçerek suyu (M. Redifi)

b..... kafiye

csesler (-er T.K.)

d.....sardı (-arT.K., -dı Redif)

c.....yer yer

d.....karardie...gölgesi (-esi Z.K.)

e.....gecesi

f.....demirden (-irT.K., -den Redif)

g.....burdu (-burdu Tunç K.)

f.....birden

g.....Bayburd'u

Bu şiirin tamamını şairin her cins kelimeden ustalıkla kafiye çıkarabilme yeteneğine dikkat çekmek makalemizde örnekleddik. Bu şiiri diğer şiirlerine de benzetebiliriz. Yukarıdaki gibi şaşırtıcı ve yaratıcı kafiyelere Tanpınar'ın çok sıklıkla şiirinde rastlanılmaz bir ses unsurudur. Şiirin ses organizasyonuna bir başka şaşırtıcı nokta şiirde bir defa bile redife başvurulmamış olmasıdır. Necip Fazıl'ın diye başlayan ünlü 'Kafiyeler' şiiri için Orhan Okay'ın söylediği "Görülüyor ki sadece kafiye oyunlarıyla monoton bir şiir müziği mümkün oluyor"¹⁰ ifadesi bir ölçüye kadar Tanpınar'ın bazı şiirleri için de geçerlidir. Şair için kafiye yapmak adeta bir oyundur. Bu şiirsel zenginlik bütün şiirlerinde mevcuttur.

Ancak şair sadece redifleri kullandığı mısralarda ses benzerlikleri ve tekrarlardan faydalanmak suretiyle bir örnek olarak incelemek gerekirse: AbAb cdcd eef gfg biçimli karışık vezin kalıplarının kullanıldığı bir şiirdir. Bu şiirde ilk dörtlükte mısra redifi dikkat çekmektedir. Redif kullanılmış fakat şair bununla yetinmek istememiş ve daha çok şiirde çok mısra sayılarını değiştirerek üçlükler olarak şiirde sıralamıştır. Gerek dörtlük içinde gerekse de üçlükler arası tekrarlar Tanpınar'ın şiirini renklendirmiştir. Ayrıca Tanpınar, redifi sadece ekler vasıtasıyla değil mısra redifi olarak da şiirinde kullanmıştır. Yukarıdaki şiirin ilk dörtlüğünde değişik redif kalıpları kullanmış ve diğer mısralarda da olduğu gibi redifler onun şiirinde genellikle ek redifi olarak şiirinde yer almıştır. Tanpınar kimi zaman sadece bir ekle redif yaparken, kimi zaman kelimeleri ve ibareleri kullanmıştır. Bazen de şiirinde mısra redifini kullanarak şiirinde farklı redif tercihleri yapmıştır.

Tanpınar'ın eserinde incelediğimiz bölümde 650 adet kafiye belirlediğimizi söylemiş-tik. Bu kafiyelerin 61 tanesine redifler eşlik etmektedir (%7). Bu sayısal oranlara baktığımız zaman Tanpınar'ın yazdığı şiirlerde şekli yapının ahenk unsurlarından olan kafiye türleri ve redifler üzerine oturtulduğunu değerlendirdik.

5. TEKRARLAR

Tekrarlar, Tanpınar'ın şiirleri içinde ahenk unsurlarından biri olarak yer almaktadır. Türk şiirinde vezin ve kafiyenin şiiri beklili kalıplara sokan birer kayıt olarak düşünülmesi daha serbest ve özgün bir ritim sağlayan tekrarları ön plana çıkarmıştır. Doğan Aksan'ında dediği gibi : "Şiir dilinde belli seslerdeki yinelemelerin yanı sıra bir takım söz öbeklerinin oluşturduğu biçim birimlerin, sözcük ve sözcük öbeklerini ve kimi kez bütün bir dize ya da dizelerin de yinelendiği görülür."⁵

10 Orhan Okay, *Estetik Güzel Sanatlar ve Edebiyat, Edebiyat ve Sanat Yazıları*, Dergâh Yayınları, 1. Baskı, İstanbul 1990, s.37.

Tanpınar'ın şiirlerinde tekrarlar çok yönlü olarak kullanılmıştır. Tekrarların mısra sonlarında olmasıyla meydana gelen kafiye ve redifi daha önce “kafiye” başlığı altında inceledik. Bunun dışında kalan tekrarlar bu alt sınıflandırmada ayrıntılı olarak incelenmiştir. Biliyoruz ki Tanpınar'da heceden ziyade şiirde esas olan kelimelerdir. Kelimelerin beraberinde çağrıştırdığı anlamsal zenginlikler Tanpınar'ın şiirinde yaratmak istediği müzikal havayı verir. Kelimeleri farklı yerlerde kullanarak anlamsal bir zenginlik yaratır. Bu yönüyle Tanpınar'ın şiirlerinde en çok yapılan ses tekrarı kelime tekrardır. Bu da “kafiye” ye dayalı ses benzerlikleriyle şiirini yaratmıştır yargısına bizleri götürmektedir. Benzer sesli kelimeleri şiirinde tercih etmesi şiirselliğine ayrı bir tat katmaktadır. Tanpınar'ın şiirlerinde ses tekrarları kelimeye dayalı olarak bilinçli bir tercihle kelimelerle yaratan imaj ve ahenk uyumu şiirinde bir bütünsellik yarattığını görmekteyiz.

Bu seslerin ses tekrarları olarak ne kadar sıklıkla kullanıldığını istatistik veriler ışığında açıklanmıştır. Tanpınar'ın en çok kelime tekrarlarına başvurarak ses zenginliği yaratması tekrarları dayalı temel yaklaşımımız olmuştur. Mısra tekrarları ve nakaratların çok az yer aldığı Tanpınar'ın şiirinde bu ses tekrarları üzerine çok çok düşünülen ve tartışılan ses tekrarları değildir ve pek itibar görmez. Daha çok Tanpınar şiirinde kelime tekrarlarına başvurarak kelime zenginliği yaratır. Bu durum şiirindeki “kafiye” zenginliğine işaret etmektedir. Onun şiirinde buna örnek olan kelimeleri sıralarsak musiki, zaman, rüya, hayal vs...¹¹

Sonuç

Sonuç olarak Tanpınar'ın şiirinde yarattığı mükemmelliği kendi üslubuyla yaratmış olduğu gerçeğidir. Bir “estet” olarak çağdaşları arasında Halk şiir geleneğinin şekli unsurlarına bağlı kalarak şiirini veznin -ve kafiyenin tesadüflerine terk etmeden, her zaman okuyucusunu bulacak bir şiir evreni yaratmıştır. Bir estetikizm ve psikoloji şairi olan Tanpınar “Saf şiir” akımına bağlı kalmıştır. Şiirlerinde hayal ve duyguların hâkim olduğu öznel bir dünya kurar. Hep bu dünyanın onda bıraktığı güzellikleri şiirsel bir ifadeyle estete eder. Yarattığı güzellikleri ebedileştirir. Bu ebedi şiir genellikle kısa hacimli şiirler olarak kendisini örneklemiştir. Şiirlerinde “kafiye örgüsü” olarak daha çok kelime üzerinde olup birbirine yakın istatistikî değerlerle örneklediğimiz tam ve zengin kafiyeyi yaygın olarak kullandığı gerçeğidir. Şiiri disipline eden, duygu ve düşüncelere şekil veren vezin, kafiye, nazım şekli gibi şiirde şekli nizamı yaratan unsurların önemine inanmış ve şiirlerini geniş bir kültürün ince bir zevkle yaratılmış estetik güzelliklere şiirselliğini oturtmuştur.

Hece vezniyle yazılmış Türk Edebiyatı'nda en güzel şiir örneklerini bizlere sunmuştur. Heceye en büyük katkısı bu vezni kuruluştan kurtarmak, ona aruzun ahengini kazandırmaya çalışmak oldu. Konu olarak kalıp halinde kullanılan ifadelerin dışına çıkarak insanın daha çok iç dünyasının sorun ettiği meseleleri yarattığı güzellikleri şiirine

¹¹ Doğan Aksan, Şiir Dili ve Türk Şiir Dili, Engin Yay., Ankara, 1999, s. 190

yansıtmıştır. Dile özenli bir çalışma ile hâkim olup kelimeleri kendi şiirinde nerde nasıl kullanacağını iyi bilen bir şairdi. Onda Türkçe'nin bir mücevher gibi işlendiğini şiirlerinde görmek mümkündür. Tamamen kendine özgü bir şiirsellik yaratıp kendi üslubuyla edebiyatımızda kendisinden sonra gelen şairleri ve edebiyatçıları etkileyerek öncü olma kimliğini sanatçı kişiliği ile bizlere hissettirmiştir.

“Bütün Şiirleri” adlı tek şiir kitabının ahenk unsurlarını incelerken şairin şiirdeki ses zenginliği üzerine titizlikle durduğunu gördük Tanpınar, ilk şiirlerinden başlayarak daha hece veznini tercih ettiği görülür. Hecenin 4+4+3, 5+3, 4+4 ve en çok 6+5 kalıbını kullanmıştır. Koşma ve Sone tarzı nazım türleriyle, kendi üslubunda yarattığı üçlüklerden şiirleri de vardır. Tanpınar hecede aruzun ritmin yakalamaya çalışmıştır. Denilebilir ki heceyi bir iç ahenkle yaratarak şiirindeki vurgular, duraklar, ritmi farklı bir dünyanın sesiymiş gibi bizlere hissettirmiştir. En çok dörtlüklerden kurulu nazım şekillerini tercih etmiştir. Bu da onun halk şiir geleneği ile olan bağının ne kadar güçlü olduğunu bize göstermektedir.

Bu incelemede görüldüğü gibi görüldüğü gibi 235 defa tam kafiye (%36) , 122 defa yarım kafiye (%19), 232 defa zengin kafiye; (%36), 61 defa rediflerle(%9) olarak şiirinde yer alır. Şairimiz anlaşıldığı üzere şekli yapıya önem vermiştir. Bu şekli yapıyı daha çok kafiye örneği üzerinden birbirine çok yakın oranda tam kafiye ve zengin kafiyeyi-kullanmıştır.

Kaynakça

- Abacı, Tahir, (2000). Yahya Kemal ve Tanpınar'da Müzik, Pan Yay., İstanbul
- Ağra, Gülten, (1971). Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Şiir Lugati, İstanbul Üniv. Edebiyat Fak. Yay., İstanbul
- Akay, Hasan, (2003). Şiiri Yeniden Okumak, Kitabevi Yay., İstanbul
- Aksan, Doğan , (1990). Şiir Dili ve Türk Şiir Dili, Engin Yayınları, Ankara
- Aktaş, Şerif, (1986). Edebiyatta Uslup Problemleri, Ankara
- Ali Seydi, (1323). Seci ve Kafiye Lugati, İstanbul
- Alptekin, Turan, (2001) Ahmet Hamdi Tanpınar, Bir Kültür Bir İnsan, İletişim Yay., İstanbul
- Banarlı, Nihat Sami,(1975). Türkçenin Sırları, İstanbul
- Belviranlı, Dr. Ali Kemal, (1995). Aruz ve Ahenk, Marifet Yay., İstanbul
- Boynukara, Hasan, (1993). Modern Eleştiri Terimleri, Van
- Cogito, (2004). Şiir Dosyası, Sayı: 38, İstanbul

- Demiralp, Oğuz, (2001). Kutup Noktası, YKY Yay., İstanbul
- Deridda, J., (2002). Şiir Nedir, Babil Yay., İstanbul
- Dilçin, Cem (2000). Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, T.D.K Yay., İstanbul
- Eliot, T. S., (1983).Edebiyat Üzerine Düşünceler(çev. Sevim Kantarcıoğlu), Ankara
- Ergin, Muharrem, (1980).Türk Dil Bilgisi, İstanbul
- Kaplan, Mehmet, (1995). “Kafiye”, *T. Fikret*, Dergâh Yayınları, 4. Baskı, İstanbul
- Kolcu, Ali, (2002). Zamana Düşen Çılgılık, Akçağ Yay., İstanbul
- Macit, Muhsin, (1996). Divan Şiirinde Ahenk Unsurları, Akçağ Yay., Ankara
- Okay, Orhan, (1990). *Estetik Güzel Sanatlar ve Edebiyat, Edebiyat ve Sanat Yazıları*, Dergâh Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.
- Şafak, Yakub,(1993). Aruzu Niçin ve Nasıl Öğrenmeliyiz, Yedi İklim, c.5,s.40
- Wellek, Rene, (1956). *Theory of Literature*, A Harvest Book Brace and Company, 4. Baskı, New York
- Wellek, Rene, (1993). Edebiyat Teorisi, Akademi Kitapevi, İzmir
- Tanpınar, Ahmet Hamdi, (Eylül 1998). Şiire Dair: Edebiyat Üzerine Makaleler, (Haz.) Zeynep Kerman, Dergâh Yayınları,5. Baskı, İstanbul
- Tanpınar, Ahmet Hamdi, (2012). *Bütün Şiirleri*, Dergâh Yayınları, İstanbul
- Thomson, G., (1990). Şiir Sanatı, Üç Çiçek Yay., İstanbul
- Todorov, (2001) Poetikaya Giriş, Metis Yay., İstanbul
- Varlık, (2000) . Şiir Nasıl Okunur, İstanbul
- Yavuz, Hilmi, (1973). Tanpınar’ın Estetiği, Milliyet Sanat, İstanbul
- Yıldız, Saadettin, (2006). Arif Nihat Asya, Kültür Yay., İstanbul
- Yıldız, Saadettin, (1997) Arif Nihat Asya’nın Şiir Dünyası, M.E.B Yay., İstanbul